



EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

IGA LIIGE LOEBI! • ILMUB AASTAST 1925

NR 8 • 7/5/2014

Ettevõtjate võimalused saada osa Euroopa Liidu kesketest fondidest

► lk 18



Eurooptimistidest eestlased

► lk 11

Euroopa Liidu ühepoolsetest kaubandussoodustustest Ukrainale

► lk 20



ISTOCKPHOTO

10 AASTAT EUROOPA LIIDUS

► lk 6

KODA KUTSUB OSALEMA

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda koostöös EASiga kutsub ettevõtjaid osalema kontaktvisiitidel Belgiasse, Saksamaale ja Rootsi.

Kontaktvisiitide eesmärk on tutvustada sihtriikide majanduskeskkonda ja koostöövõimalusi ning korraldada Eesti ettevõtetele ärikohtumised sihtriigi ettevõtetega saavutamaks otsekontakt ja mõlemapoolne huvi koostöök.

Loe lähemalt lk 23



Sinu ettevõtlustugi Euroopas



LANCIA VOYAGER

MUGAVALT KOOS. ÄRI. PERE. HOBID.

www.lancia.ee

Maailma hinnatuim mahtuniversaal on taas Eestis, nüüdsest uue nime ja uuendatud välimusega. Elegantne, mahukas ning suurepärase varustusega Lancia Voyager pakub kõike, mida autolt soovid. Stow 'N Go süsteemiga istmed kokku klappides saad mugava esindussõiduki vaid sekunditega muuta mahukaks tarbeautoks, mille maksimaalne kaubaruumi maht on lausa 4072 liitrit. Voyageri ruumikus lubab autot kasutada tööeesmärkide täitmiseks ja hobidega tegelemiseks, seitse istekohta aga teevad Voyagerist ideaalse pereauto.

Hind alates **35 880** eur

Keskmine kütusekulu 7,9 l/100km, CO₂ emissioon 207 g/km.

LANCIA 

SILBERAUTO

AS Silberauto on Lancia sõidukite ametlik maaletooja Eestis.



22



5

JUHTKIRI

- 4 10 aastat Euroopa Liidus

ETTEVÕTJA KÜSIB

- 5 Millega arvestada alaealist tööle võttes?

JURISTI TÖÖLAUALT

- 6 Eesti 10 aastat Euroopa Liidus
8 Ettevõtjate arvates ei ole korruptsioon erasektoris levinud

EUROOPA UUDISED

- 10 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee? Mis ja milleks?

EESTI EUROOPA LIIDUS 10

- 11 Eurooptimistidest eestlased

ENTERPRISE EUROPE NETWORK

- 12 Loodusvägi vallutab Skandinaaviat
14 Euro Mine Expo 2014: rahvusvaheline mäetööstuse mess ja kontaktkohtumised Riigihanked
15 Eurosatory 2014: kontaktkohtumiste üritus populaarse kaitsetööstuse messi raames Euroopa ettevõtjate visiit Panamasse ja Argentinasse
16 REW Istanbul 2014: taaskasutuse ja keskkonnatehnoloogiate mess ning kontaktkohtumised Koostööpakkumised

UUDIS

- 17 Pärnu ettevõtjad kohtusid Kaja Kallasega

KASULIKKU

- 18 Ettevõtjate võimalused saada osa Euroopa Liidu kesketest fondidest

VÄLISKAUBANDUS

- 20 Euroopa Liidu ühepoolsetest kaubandussoodustustest Ukrainale

KUTSEHARIDUS

- 21 Kaido Mäesalu: ettevõtja peab nägema noortesse panustamisel tekkivat tulu

ETTEVÕTLIKKUS

- 22 Hea ettevõtja – tule aita kaasa koostööle koolidega!

KODA KUTSUB OSALEMA

- 23 Kutsume ettevõtjaid kontaktvisiitidele Belgiasse, Saksamaale ja Rootsi
24 Rahvusvaheliste tehingute käibemaksuga maksustamine Kuidas kaitsta ennast maksuhalduri eest?
25 Seminar „Ekspordi krediiriskide haldamine“ Seminar „Sihtturg Peterburg ja Leningradi oblast“

26 UUED LIIKMED / JUUBILARID

▶ KODA KUTSUB OSALEMA

LIIKMEÜRITUSED

31. mai **KAUBANDUSKOJA TENNISeturniir ▶ Ik 27**
Pärnu Keslinna Tenniseväljakud (Ringi 14a, Pärnu)
Info: Priit Raamat • 604 0087 • priit.raamat@koda.ee
12. juuni **KAUBANDUSKOJA GOLFITURNIIR ▶ Ik 28**
Suuresta Golfväljakutel
Info: Priit Raamat • 604 0087 • priit.raamat@koda.ee

FINANTSKOOLITUSED

20. mai **SEMINAR „RAHVUSVAHELISTE TEHINGUTE KÄIBEMAKSUGA MAKSUSTAMINE“ ▶ Ik 24**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Kati Krass • 443 0989 • kati@koda.ee
22. mai **SEMINAR JÕHVIS „KUIDAS KAITSTA ENNAST MAKSUHALDURI EEST?“ ▶ Ik 24**
Kaubanduskoja Jõhvi esinduses (Pargi 27, Jõhvi)
Info: Margus Ilmjärv • 337 4950 • margus@koda.ee
23. mai **SEMINAR NARVAS „KUIDAS KAITSTA ENNAST MAKSUHALDURI EEST?“ (VENE KEELES)**
Tartu Ülikooli Narva kolledžis (Raekoja plats 2, Narva)
Info: Margus Ilmjärv • 337 4950 • margus@koda.ee
29. mai **SEMINAR „EKSPORDI KREDIIRISKIDE HALDAMINE“ ▶ Ik 25**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Toomas Hansson • 744 2196 • toomas@koda.ee

SIHTTURUD

16. mai **SEMINAR „SIHTTURG – PETERBURI JA LENINGRADI OBLAST“ ▶ Ik 25**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Margus Ilmjärv • 337 4950 • margus@koda.ee

MUUD KOOLITUSED

8. mai **SEMINAR „KESKKONNAHOIDLIKUST TOOTEARENDEUSEST ÖKOMÄRGISTENI“**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Kadri Rist • 604 0091 • kadri.rist@koda.ee
14. mai **KOOLITUS „LOOV LÄHENEMINE LÄBIRÄÄKIMISTELE“**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Toomas Hansson • 744 2196 • toomas@koda.ee

MESSID JA KONTAKTKOHTUMISED

11. juuni **EURO MINE EXPO 2014: RAHVUSVAHELINE MÄETÖÖSTUSE MESS JA KONTAKTKOHTUMISED ▶ Ik 14**
Skellefteås Rootsis
Info: Lea Aasamaa • 604 0090 • lea@koda.ee
13. juuni **REW ISTANBUL 2014: TAASKASUTUSE JA KESKKONNATEHNOLOOGIATE MESS NING KONTAKTKOHTUMISED ▶ Ik 16**
Istanbulis Türgis
Info: Lea Aasamaa • 604 0090 • lea@koda.ee
16. juuni **EUROSATORY 2014: KONTAKTKOHTUMISTE ÜRITUS POPULAARSE KAITSETÖÖSTUSE MESSI RAAMES ▶ Ik 15**
Pariisis Prantsusmaal
Info: Lea Aasamaa • 604 0090 • lea@koda.ee
11. november **EESTI TOIDUAINETETÖÖSTUSE ETTEVÕTETE MÜÜGI- JA KONTAKTÜRITUS HIINAS**
Info: Kristy Tättar • 604 0093 • kristy@koda.ee

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061
E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

TEATAJA TOIMETUS

Kaidi Talsen
Tel: 604 0085
E-post: kaidi@koda.ee
Kujundus: Director Meedia

JUHTKIRI

10 aastat Euroopa Liidus

Euroopa ühisturu osaks olemine on meie majandusele kindlasti positiivselt mõjunud

Eesti peab Euroopa tulevikku puudutavates aruteludes oma seisukoha selgelt välja ütlemata

Ülejäänud Euroopal on Eestilt nii mõndagi õppida

Mie õnnestumised ja ebaõnnestumised sõltuvad enamasti ikka meist endast – keskkond saab seda toetada, kuid suurema „süü“ osalised oleme me ikka ise. Usun, et nii oleks päris adekvaatne võtta kokku küsimus, kas need kümme aastat on meile mõjunud arengut soodustavana või mitte? Erakordselt tihe integreeritus välismaailmaga on meie edu ja julgeoleku tagatiseks ning ilma on seda täna pea võimatu ette kujutada. Sestap võib ka Euroopa Liidu bürokraatiat küll vihata ja süüdistada selles, et me ei saa täielikult mõnda protseduuri lihtsustada või on mõned nõuded meie jaoks mõistetamatud, kuid terviklikult vaadates on Euroopa ühisturu osaks olemine meie majandusele kindlasti positiivselt mõjunud.

Mis olnud, on ajalugu, mida toovad järgmised 10 aastat, määrab Euroopa tuleviku. On täiesti selge, et Euroopa on oma arengus jõudnud faasi, kus on vajalik otsustada, millist teed edasi minnakse. Kas liigutakse veelgi suurema tsentraliseerituse suunas? Kas tuleks võtta suund föderaalne Euroopa poole? Kuidas tasakaalustada erinevate piirkondade vahel põhjas ja lõunas? Kuhu maani on põhjust ühisturu piire laiendada? Kui palju Euroopat me soovime ja oleme valmis aktsepteerima? Need on vaid väike osa küsimustest, mis järgnevatel aastatel jooksul senisest veelgi aktuaalsemaks tõusetuvad. Oluline on

need endagi jaoks selgeks vaielda ning oma seisukoht selgelt neis esseeisvates diskussioonides välja öelda. Täna kuulatakse Eestit rohkem kui kunagi varem – seda saame enda huvides ära kasutada, kui targalt ja arukalt tegutseme. Usun, et oleme seda seni hästi ka teinud, kuid saab veelgi paremini.

Mõeldes lisaks suurtele ja eksistentsiaalsetele küsimustele veidi igapäevasemate teemade peale, on kahtlemata ka asju, mida kogu Euroopal oleks meilt õppida igapäevase elu paremal korraldamisel. Ei ole möödas palju ajast, kui

Euroopas tuldi välja ideega muuta majandusaasta aruannete sisu lakoonilisemaks. Miks mitte, kuid esmalt võiks olla põhjust lihtsustada aruannete esitamise korda ja liikuda sinna suunda, et aruanded oleksid elektrooniliselt esitatavad ja samamoodi ka avalikust registrist kättesaadavad – nagu meil. Samal ajal kui meie räägime juba e-residentsusest, oleks ka Euroopal viimane aeg liikuda senisega võrreldes oluliselt tõhusama digiallkirjastamise ja autentimise suunas. Kui need väikesed asjad on teinud meid õnnelikuks ja aidanud oma tegemisi efektiivsemalt korraldada, siis aitaksid ka Euroopas tervikuna ning positiivne mõju oleks kordades suurem kui meil siin.

Seekordsest Euroopa Liiduga liitumise aastapäeva erinumbrist leiame mitmeid ülevaateid ja meenutusi sellest, mis kümne aastaga juhtunud. Euroopa asjad on saanud ju tegelikult meie igapäevase elu osaks ning eks nii kajastame pea igas Teatajas mõnda Euroopa Liiduga seotud teemat. See on tavaline ja iisenesestmõistetav, sest meie liikmed vajavad infot, mis neid puudutab. Loodan, et leiame ka käesolevast erinumbrist enda jaoks huvitavat ja vajalikku!



MAIT PALTS
Peadirektor

▶ ETTEVÕTJA KÜSIB

Millega arvestada alaealist tööle võttes?

ISTOCKPHOTO



Esmalt tuleb märkida, et alaealisega töölepingu sõlmimine ei ole keelatud. Küll tuleb aga arvestada mitmete erisustega, kuna riik on kehtestanud sätted alaealiste kaitseks.

Eelkõige tuleb arvestada sellega, et ka alaealise töölevõtmisel on vajalik sõlmida tööleping. Töölepingu sõlmimine eeldab ka lapsevanema nõusolekut. Kirjalikku töölepingut pole vaja sõlmida juhul, kui töötamine kestab alla kahe nädala.

Tööandja ei tohi võtta alla 15-aastast või koolikohustusliku ehk ka 16-aastast alaealist tööle, mis ületab alaealise kehalisi või vaimseid võimeid või ohustab alaealise kõlblust. Seega ei tohiks töö olla raske ega sisaldada ohte, mida alaealine ei suuda oma kogenumatuse tõttu märgata. Samuti ei või töö takistada alaealise sotsiaalset

arengut või hariduse omandamist ning ohustada alaealise tervist.

Tööandja võib 13-16-aastase alaealise lubada tööle, kus töökohustused on lihtsad ega nõua suurt kehalist või vaimset pingutust. Eelkõige on lubatud teha kergemaid põllumajandustööd, kaubanduses või toitlustuses abitööd, käsitööesemete valmistamist, kontoritööd, koristustööd või ka haljastustööd. Loetelu ei ole lõplik ning iga töö tuleb eraldi hinnata. Lõpphinnangu annab tööle tööinspektor, kelle nõusolekut on vaja kuni 14-aastase alaealise töölevõtmisel.

7-12-aastaselt alaealisel on lubatud teha kergeid tööd kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevuse alal näiteks modellina.

16-17-aastaste töötajate puhul tuleb arvestada tööajapiiranguga 7 tundi päevas

ja mitte üle 35 tunni nädalas. Noorematel on piirangud veelgi rangemad.

Märkida tuleb, et piiranguid rikkudes sõlmitud tööleping on tühine ning lisaks võidakse määrata ka rahaträhv.



MARKO JAEGER

Jurist

JURISTI TÖÖLAUALT

Eesti 10 aastat Euroopa Liidus

1. mail täitus Eestil kümme aastat Euroopa Liiduga ühinemisest. Järgnevalt vaatame, millised arengud on Eesti ühiskonnas toimunud selle aja jooksul ning kas enne liitumist valitsenud hirmud ja ootused on tõeks saanud.

Enne Euroopa Liitu (EL) astumist olid inimesed valdavalt seda meelt, et liitumise järel tõusevad hüppeliselt hinnad. Meedias pälvis suurt kõneainet eelkõige suhkru hinna tõus. Tagantjärele vaadates võib öelda, et lisaks suhkrule suurenes märgatavalt vaid mõne üksiku toote (nt banaanid) hind. Statistika näitab, et esimesel kuul pärast liitumist kasvasid hinnad 2,1% ning 2004. aastal tervikuna 3%. Seega osutus hirm ELiga liitumisel toimuvast hüppelisest hinnatõusust alusetuks.

Sageli arvatakse, et Eesti hinnad on tänaseks jõudnud Euroopa keskmisele järele. See ei vasta siiski tõele – 2012. aastal oli meie hinnatase 80% Euroopa keskmisest. Kui viimase kümne aasta jooksul on Eesti hinnad tõusnud ca. 54%, siis samal ajal on keskmine palk peaaegu kahekordistunud – 2004. aastal oli see 466 eurot ning 2012. aastaks oli keskmine palk kasvanud 887 euron.

EESTI ELATUSTASE ON TÕUSNUD

ELiga liitumisel ootasid inimesed eelkõige Eesti elatustaseme ühtlustumist teiste Euroopa riikidega. Täna on meie heaolu kasvanud, kuid kümne aastaga ei ole me Euroopa keskmisele veel järele jõudnud. 2004. aastal oli Eesti SKP elaniku kohta ostujõu pariteedi alusel 58% ELi keskmisest ning 2012. aastaks oli see näitaja kasvanud 71%-ni. Meie elatustase on parem

kui näiteks Lätis, Poolas või Ungaris, kuid Soome (115%) või Rootsi (126%) tasemele on meil veel pikk tee minna.

Kahtlemata on ühinemine ELiga avaldanud positiivset mõju Eesti majandusele. ELi ühtne turg on võimaldanud pakkuda Eesti ettevõtetele oma tooteid piiranguteta turule, kus elab ligi 500 miljonit tarbijat. Statistika näitab, et Eesti eksport ELi riikidesse on kümne aasta jooksul rohkem kui kahekordistunud ehk suurenenud 3,8 miljardilt 8,7 miljardi euron aastast. ELiga liitumine on hoogustanud kaubavahetust ka kolmandate riikidega. Näiteks Venemaa osatähtsus Eesti ekspordis on selle aja jooksul suurenenud 11,4%-ni ehk kahekordistunud. Sellisele tõusule on kindlasti aidanud kaasa ka asjaolu, et Eesti liitumisel ELiga oli Venemaa sunnitud tühistama topelttollimaksud Eesti kaupade ekspordile Venemaale.

Eesti liitumisel ELiga ei prognoositud kõikidele ettevõtetele helget tulevikku. 2003. aastal läbiviidud avaliku arvamuse küsitluse tulemused näitasid, et kaks kolmandikku vastanutest pidas tõenäoliseks, et Eesti ettevõtted satuvad halvematesse konkurentsitingimustesse. Lisaks kardeti, et osa ettevõtetest ei suuda euronõudeid täita ja peavad oma tegevuse lõpetama.

Statistika aga ei näita, et 2004. aastal või ka mõned aastad hiljem oleks hüppeliselt suurenenud pankrotistunud

ERIK PROZES / ÄRIPÄEV



ettevõtete arv. Pigem näitavad numbrid, et majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv on viimase kümne aasta jooksul märgatavalt suurenenud. Statistikast võib ka välja lugeda, et Eesti ettevõtete konkurentsivõime on aasta-aastalt pigem suurenenud kui vähenenud. Seda kinnitavad nii kasvavad ekspordimahud kui ka tööviljakuse tõus.

LIGI 6 MILJARDIT EUROT TOETUSI

Eesti ettevõtete ekspordivõimekuse kasvule ning tööviljakuse suurenemisele on kindlasti positiivset mõju avaldanud ELilt saadud toetused. Eesti riik on euronõudeid täitnud näiteks nii hariduse, majanduse, keskkonna, transpordi, energeetika kui ka infotehnoloogia arendamiseks. Kokku on Eesti riik saanud EList raha ca. 6 miljardi euro ulatuses. Aastatel 2014-2020 on lootust saada veel



MIS ON KÜMNE AASTAGA MUUTUNUD?

- » Eesti elatustase on tõusnud 58%-lt 71%-ni Euroopa keskmisest.
- » Keskmine palk on tõusnud 466 eurolt 887 euroni.
- » Eesti on saanud ELilt toetusi ca. 5,9 miljardit eurot.
- » Ettevõtete konkurentsivõime on paranenud.
- » Reisimine on muutunud lihtsamaks, töötamis- ja õppimisvõimalused on avardunud

et töötajate vaba liikumine võib Eestis hüppeliselt suurendada võõrtöötajate arvu ning võtta Eesti inimestelt töökohad. Selline hirm ei ole aga tõeks osutunud. Liikumisvabaduse negatiivse küljena tõsteti liitumise eel esile ka „ajude väljavoolu“. See kartus on vähesel määral realiseerunud. Kindlasti on Eestist lahkunud viimase kümne aasta jooksul hulgaliselt kõrgelt haritud inimesi, kuid samas on osad nendest Eestisse ka tagasi tulnud.

Viimase kümne aastaga on Eesti inimeste hoiak ja suhtumine ELi muutunud positiivsemaks. Kui 2003. aastal toimunud referendumil andis oma jah-sõna Eesti liitumisele ELiga ligi kaks kolmandikku hääletanutest, siis eelmise aasta lõpus läbiviidud küsitlus näitas, et nüüd toetab Eesti kuulumist ELi 80% elanikest. Sellest võib järeldada, et inimeste liitumiseelsed ootused ELile on täitunud ning hirmud pigem ei ole realiseerunud. Ilmselt on viimase kümne aasta jooksul nii inimesed, ettevõtted kui ka riik tervikuna aru saanud, kuidas nad saavad ELi oma heaolu suurendamiseks kasutada.

ligi 5,9 miljardit eurot, millest teatud osa jõuab otsesemal või kaudsemal viisil ka ettevõtjateni.

LIIKUMISVABADUS: RÕÕMUD JA MURED

Lisaks eurorahade saamisele ootasid inimesed enne ELiga liitumist reisimise ja

vabalt töötada teistes liikmesriikides, paranenud on õppimisvõimalused välisriikides ning reisimine on muutunud oluliselt mugavamaks kui 15 aastat tagasi. Liikumisvabaduse suurenemisele viitab ka statistika. Näiteks 2004. aastal ööbis Eesti majutusautustes 1,37 miljonit väliskülastajat, kuid 2013. aastal üle 1,9 miljoni. Suurenenud on ka Eesti elanike välisreiseid arv – eelmisel aastal tehti üle 1,1 miljoni ööbimisega välisreise, 2006. aastal oli see näitaja alla 0,45 miljoni. Märkatavalt on suurenenud ka nende Eesti elanike arv, kes töötavad välismaal. 2000. aasta rahvaloenduse andmetel töötas välismaal

ca. 2500 inimest, 2011. aastal oli välismaal töötajate arv tõusnud 25 000-ni.

Enne ELi astumist levisid ka kartused,

► Pigem näitavad numbrid, et majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv on viimase kümne aasta jooksul märgatavalt suurenenud.

piiriületuse lihtsustumist, mis on tänaseks päevaks ka realiseerunud. Inimesed saavad



MARKO UDRAS

Poliitikakujundamise ja õigusosakonna juhataja kt

JURISTI TÖÖLAUALT

Ettevõtjate arvates ei ole korrupsioon erasektoris levinud

Kaubanduskoda viis hiljuti oma liikmete seas läbi erasektori korrupsiooni teemalise küsitluse. Küsitluse eesmärk oli teada saada, kas ettevõtjate arvates on korrupsioon erasektoris levinud.

MIS ON ERASEKTORI KORRUPTSIOON?

Lühidalt öeldes on korrupsioon ametialase positsiooni ära kasutamine isikliku kasu saamiseks. Kui tavaliselt peetakse korrupsiooni avaliku sektori nähtuseks,

▶ Näiteks on praktikas ette tulnud olukordi, kus ehituse järelevalve kooskõlastab ebakvaliteetse töö, mis toob kasu töövõtjale, kuid mitte tellijale. Vastutasuks saab järelevalve töövõtjalt tasu.

siis tegelikkuses võib korrupsioon aset leida ka era- ja kolmandas sektoris. Rahvusvahelise korrupsioonivastase organisatsiooni Transparency International andmetel moodustavad suurema osa erasektorit puudutavatest korruptiivsetest tehingutest hoopis eraettevõtete esindajate vahel sõlmitavad korruptiivsed tehingud ehk niinimetatud *business-to-business* korrupsioon. Peamine erasektori korrupsiooni põhjus on, et tehingute tegemine on usaldatud töötajatele, kelle tegevuse üle on üsna keeruline järelevalvet teostada. Järelevalve puudumine võimaldab töötajal teha ettevõttele kahjulikke tehinguid, saades sellest isiklikku kasu.

ETTEVÕTJAD EI PEA ERASEKTORI KORRUPTSIOONI ETTEVÕTLUSE TAKISTAJAKS

Kaubanduskoja küsitluse tagasiside oli positiivne. Selgus, et ettevõtjate arvates ei ole erasektori korrupsioon levinud. Samuti ei takista korrupsioon ettevõtlust. Üle poole vastanutest leidis, et korrupsioon ei ole tema äritegevust takistanud.

Küsitluse tulemusena selgus, et korrupsioon on eelkõige levinud suuremates ettevõtetes, kus tehingute sõlmimine firma nimel on töötajate pädevuses. Juhatusel ja ettevõtte omanikel puudub piisav ülevaade sõlmitavatest tehingutest. Vähene kontroll ja järelevalve on kaasa toonud olukordi, kus töötaja sõlmib ettevõttele kahjuliku tehingu, saades sellest isiklikku kasu. Näiteks ostujuht sõlmib juhatause või omanike teadmata salakokkuleppe, et ostab toorainet sisse ainult ühelt pakkujalt. Vastutasuks maksab toorainepakkuja ostujuhile sularahas igakuist tasu.

Ettevõtjad tõid välja, et erasektori korrupsiooni leidub ehitussektoris. Näiteks on praktikas ette tulnud olukordi, kus ehituse järelevalve kooskõlastab ebakvaliteetse töö, mis toob kasu töövõtjale, kuid mitte tellijale. Vastutasuks saab järelevalve töövõtjalt tasu.

ETTEVÕTJAD TEAVAD LEEBUSPROGRAMMIST VÄHE

Kartelli loetakse samal kaubaturul tegevusevate ettevõtjate vahelist koostööd,

ISTOCKPHOTO



näiteks kokkulepet, millel on ainult konkurentsi kahjustav eesmärk või tagajärg ning millel pole mingisugust kasulikku mõju. Leebusprogramm on kriminaalmenetluse lõpetamine või karistuse vähendamine selle kartelli osapoole suhtes, kes on esimesena õiguskaitsele teatanud kartellikuriteost.

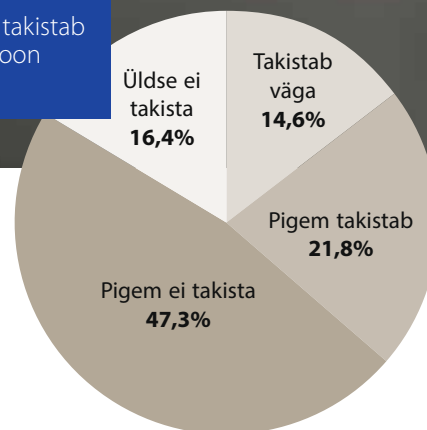
Näiteks erialaliit sõlmib oma liikmetega kokkulepe, mille kohaselt peavad kõik liidu liikmed lähtuma oma teenuste müügil hinna alammäärast. See tähendab, et keegi ei tohi müüa teenust alla teatud hinnapiiri. Kui üks erialaliidu liikmetest teataks taolisest kokkuleppesest õiguskaitseorganile, siis tema suhtes võidakse kohaldada leebusprogrammi – kriminaalmenetlus lõpetatakse või vähendatakse karistust.



HEA TEADA:

- » Ettevõtjad on seisukohal, et korrupsioon ei takista ettevõtlust.
- » Erasektori korrupsiooni ennetab organisatsioonisisene läbipaistvus.
- » Kaubanduskoda kutsub osalema erasektori teemalisel ümarlaul.

Kas Teie hinnangul takistab erasektori korrupsioon ettevõtlust Eestis?



Küsitluse tulemusena selgus, et leebusprogrammist teatakse vähe. Pooled vastanutest olid leebusprogrammist midagi kuulnud, kuid detaile ei teadnud. 38% vastanutest ei olnud leebusprogrammist midagi kuulnud.

KUIDAS ERASEKTORI KORRUPTSIOONI VÄHENDADA?

Palusime ettevõtjatel pakkuda välja ideid, kuidas erasektori korrupsiooni vähendada. Ettevõtjad leidsid, et peamine on kujundada ühiskondlik korrupsioonivastane hoiak. Korrupsiooniteemalised koolitused ja juhised aitaksid kasvatada ettevõtjate teadlikkust korrupsiooni olemusest ja ennetada probleeme.

Korrupsiooni on võimalik ennetada, kui ettevõttel on töötajate tegevuse ja otsu-

se üle rohkem kontrolli. Seda on võimalik saavutada näiteks organisatsioonisiseste reeglite ja protseduuride kehtestamisega. Läbipaistvust aitaks tagada ka organisatsioonisisene järelevalve.

Kaubanduskojal on koostöös Justiitsministeeriumiga kavas korraldada erasektori korrupsiooni-teemaline ümarlaud, millest on osa võtma oodatud kõik soovijad. Ümaralaua eesmärk on kaardistada probleemid, millega ettevõtjad kokku puutuvad ja mõelda välja lahendusi. Täpsema informatsiooni edastame läbi Kaubanduskoja infokanalite. Ümarlaul osalemise soovist on võimalik teatada e-posti aadressil simoon@koda.ee.



SIMOONA HION

Jurist

▶ EUROOPA UUDISED

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee? Mis ja milleks?

REET TEDER

Kaubanduskoja esindaja EMSKs on aastate jooksul Teataja veergudel vahendanud komitees arutelusel olevaid teemasid, mis puudutavad kõiki Eesti ettevõtjaid. Seekordses erinumbris avame lähemalt komitee tegevust ja tööprotsesse.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK) on Euroopa Liidu institutsionaalne konsultatiivorgan ehk lühidalt öeldes ametlik lobiorganisatsioon. See on nõuandev organ, mis esindab töandjaid, töövõtjaid, ametiühinguid, tarbijaid ja teisi huvirühmi ning esitab nende vaateid poliitilistes aruteludes Euroopa Komisjoni, nõukogu ja Euroopa Parlamendiga. EMSK tegevus on osa Euroopa Liidu otsustusprotsessist ning enne majandus- ja sotsiaalpoliitikat puudutavate otsuste tegemist tuleb vastavalt siis Euroopa Komisjonil, nõukogul või parlamendil EMSKga konsulteerida. EMSK võib aga esitada ka omaalgatuslikke arvamusi. Kõik see tähendab, et komiteest käivad läbi nii direktiivide ja määruste eelnõud kui ka erinevad ideed ja Euroopa tasandi algatused.

EESTI ETTEVÕTJATE HUVID ON ESINDATUD

EMSK koosneb liikmetest, lisaks veel organisatsiooni toimimiseks tarvilik administratsioon jms tehnilised töötajad. Liikmed nimetavad ametisse ELi liikmesriikide valitsused kindlaks perioodiks, mille pikkuseks on Lissaboni lepingust tulenevalt viis aastat. Käimasolev periood algas septembris 2011. Kokku on EMSKs 353 liiget. Liikmesriigi esindajate arv sõltub selle liikmesriigi rahvaarvust.

Eestist on seal 7 liiget, sh Kaubanduskoja esindaja Reet Teder. Miks on Kaubanduskoja esindaja selles organis ja mida näiteks Kaubanduskoja liige või üldisemalt Eesti ettevõtja sellest kasu saab? Meie ei ole nii suured, rikkad ega võimsad, et saaksime lubada luksust mitte osaleda. Kuigi EMSK ise ei ole otsustaja, on see üks suuri fooni kujundajatest ja aktiivselt tegutsedes ning sõna võttes saan kinnitada, et ka väikese riigi esindajal

võib olla mõju. Poliitikadokumendid koostatakse ja otsused võetakse vastu niikuinii. Tasub teada, et komisjon on arvesse võtnud ca. 80% EMSK arvamustest. Euroopa tasandi otsused hakkavad ühel või teisel ajahetkel mõjutama ka Eesti ettevõtjat. Parem on teha selleks kõik võimalik, et need otsused oleksid nii mõistlikud kui vähegi võimalik. Lisandub otsene teave kõikvõimalike Euroopa Komisjoni erinevate algatuste – nii õigusaktide kui poliitikate ja programmide kohta. Lisaks annab osalemine selle institutsiooni tegevuses mitmekülgset infot teistes EL riikides olulistest teemadest, probleemidest ja ka nende lahendustest. Saadud infot ja ka EMSK erinevaid arvamusi oleme aga järje-

▶ Euroopa tasandi otsused hakkavad ühel või teisel ajahetkel mõjutama ka Eesti ettevõtjat. Parem on teha selleks kõik võimalik, et need otsused oleksid nii mõistlikud kui vähegi võimalik.

pidevalt kajastanud Kaubanduskoja Teataja veergudel. Ja nii mõnigi kord on varane teave ja kursisolek aidanud ettevõtjail vajalikke otsuseid teha ja tegevusi kavandada või seda mitte teha.

EMSK TÖÖPROTSESS

EMSK tööprotsessi võib võrrelda parlamendi omaga. Otsused võetakse vastu täiskogu istungjärkudel. Enne aga, kui mingi küsimus või teema jõuab täiskoguni, saab töö mingi teema osas alguse töörühmast, edasi läbib see arutelud septsioonides. Sealjuures ei keskenduta aruteludes mitte üksikutele detailidele ega vaielda näiteks direktiivi eelnõu juriidiliste nüansside üle, vaid arutelud käivad üldisemal tasandil ja põhimõttelisemates küsimustes. Kuna liikmeid on palju, arvamused kohati diametraalselt erinevad, ei ole enamusele vastuvõtava arvamuseni jõudmine alati sugugi lihtne. Oma pitseri on jätnud ka majanduskriis ja Euroopa riikide vähenenud majanduskasv.

Praegu aga annab tunda valmistumine tulevasteks Euroopa Parlamendi valimisteks ning uute Euroopa tasandi otsustajate (st Euroopa Komisjoni uue koosseisu) ametisse

asumiseks. Õhus on ootust. Samas protsessid käivad ja menetlused kulgevad. Euroopa Liit kannatab liigse reguleerimise all. Kui EL suudaks eksportida oma seadusloomet ja õigusakte, oleks ta maailma suurim eksportöör. Kahtlusteta kuulub Brüsselile seadusloome maailmameistri tiitel. See aga tähendab, et sellise reguleerimise peamised objektid – äriühingud kannatavad liigse reguleerimise all, mis nii mõnigi kord ei ole ka asjakohane. Lisaks kattub suur osa liikmesriikide õigusest Euroopa õigusega. Tagajärjeks on see, et ettevõtted, eriti väikese ja keskmise suurusega ettevõtted, ei saa selle koorma all hakkama. Seda erinevates sektorites. Miks napib ELis innovatsiooni,

täpsemalt innovaatiliste ideede ja lahenduste kasutuselevõttu? Üheks peamiseks põhjuseks on paraku see, et paljudes valdkondades kulutavad äriühingud märkimisväärse osa oma vahenditest uusimate õigusnormide järgimisele, mitte näiteks tehniliste lahenduste leidmisele või väljatöötamisele. Kuna Kaubanduskoda jätkab seismist ettevõtjate huvide eest nii Eesti kui ELi tasandil, kasutades selleks kõiki võimalikke vahendeid ja kanaleid, peame jätkuvalt oluliseks ka oma osalemist Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tegevuses.

duste leidmisele või väljatöötamisele. Kuna Kaubanduskoda jätkab seismist ettevõtjate huvide eest nii Eesti kui ELi tasandil, kasutades selleks kõiki võimalikke vahendeid ja kanaleid, peame jätkuvalt oluliseks ka oma osalemist Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tegevuses.

▶ Komitee kohta saab lähemalt lugeda aadressilt www.eesc.europa.eu



REET TEDER

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja esindaja EMSKs

▶ EESTI EUROOPA LIIDUS 10

Eurooptimistidest eestlased

Eesti elanike toetust Euroopa Liidule on mõjutanud mitmed emotsionaalsed hetked. Eesti võit Eurovisiooni lauluvõistlusel 2001. aasta mais ning aasta hiljem võistluse korraldamine Tallinnas viisid toetajate osakaalu järsult ligi 10 protsenti üles. Sama mõju oli Arnold Rüütli presidendiks saamisel sügisel 2001, kui ühtlustus toetus noorema- ja vanemaealiste vahel. Veel on toetus Euroopa Liidule teinud suure hüppe eurole üleminekul jaanuaris 2011, kui see küündis 80 protsendini.

Kui 2001. aasta juunis oli Euroopa Liidu toetajate arv Eestis võrdväärne vastuolijate osakaaluga, siis sealt edasi on toetus järjest tõusnud, olles juba aastaid üks kõrgemaid Euroopa Liidus. Näiteks 2003. aasta septembris toimunud referendumil toetas Eesti Euroopa Liiduga

▶ Rõõmustavaid arve võib leida ka üleeuroopalistes uuringutes – nimelt oli 2013. aasta detsembris avaldatud eurobaromeetri uuringu järgi Eestis usaldus Euroopa Liidu vastu kõigi liikmesriikide seas kõige kõrgem.

liitumist 66,8 protsenti hääletanutest. Samas jäid paljud Euroopa Liidu vastaste valimispäeval koju.

2004. a aprilli lõpus ja mai alguses ehk vahetult enne ja pärast Eesti liitumist viis TNS Emor läbi uuringu, mille kohaselt 62 protsenti toetas või pigem toetas Eesti ühinemist Euroopa Liiduga. Meestest toetas ühinemist 61 protsenti, naistest 62 protsenti. Eestlaste hulgas oli toetusprotsent 61 ja mitte-eestlaste hulgas 59. Nooremad inimesed olid kõige positiivsemalt meelestatud – alla 35-aastaste elanike hulgas oli toetajaid tervelt 73 protsenti. 35–50-aastaste hulgas oli toetusprotsent 70 ning üle 51-aastastest toetas Euroopa Liiduga liitumist 59 protsenti vastanutest. Sissetulekute lõikes oli toetus suurem üle 2000-kroonise palgaga inimestel – 65 protsenti. Alla 2000-kroonise sissetulekuga inimeste toetus Euroo-

pa Liidule oli 54 protsenti.

Euroopa Liidu edulugu Eestis jätkus, saavutades senise rekordi 2007. aasta mais, kui enne majanduskriisi puhkemist toetas Euroopa Liitu lausa 85% elanikest.

Viimase, Faktum & Ariko 2013. aasta novembri uuringu tulemuste järgi toetas 80 protsenti vastajatest Eesti kuulumist Euroopa Liitu, 14 protsenti oli ELi kuulumise vastu ning 5% ei osanud selget seisukohta võtta. Rohkem oli toetajaid naissoost vastajate hulgas – vastavalt 82% naistest ja 77% meestest. Võrreldes 2012. aasta novembriga, mil viidi läbi samalaadne uuring, oli toetus Eesti kuulumisele ELi kasvanud 6% võrra. Meessoost vastajate toetus oli aastaga tõusnud 74 protsendilt 77 protsendile ning naissoost vastajate toetus 73 protsendilt 82 protsendile. Sarnaselt 2012. aasta uuringu tulemustega kahanes toetus ELi kuulumisele inimese vanuse kasvades ehk kui 15–29-aastastest toetas Eesti kuulumist Euroopa Liitu 88 protsenti, siis 60–74-aastastest vaid 71 protsenti. Ka 2013. aasta tulemuste järgi olid ELi kuulumise poolt sagedamini eestlased kui mitte-eestlased ehk siis vastavalt

83% ja 72%. Kuid peab märkima, et ka mitte-eestlaste toetus ELi kuulumisele oli kasvanud ning vähenenud oli ELi kuulumise vastu olevate mitte-eestlastest vastajate hulk. Kui 2012. aastal oli neid 29%, siis 2013. aastal 20%.

Rõõmustavaid arve võib leida ka üleeuroopalistes uuringutes – nimelt oli 2013. aasta detsembris avaldatud eurobaromeetri uuringu järgi Eestis usaldus Euroopa Liidu vastu kõigi liikmesriikide seas kõige kõrgem. Eelmise, 2013. aasta juunis läbi viidud eurobaromeetriga võrreldes kasvas eestlaste usaldus tervelt 10 protsenti, ulatudes 56 protsendini. Näiteks Euroopas keskmiselt suhtus Euroopa Liitu pigem positiivselt vaid 31 protsenti elanikest. 76 protsenti Eesti elanikest arvas, et liidust on abi oma kodanike kaitsmisel. Ka ühisraha euro toetajaskond oli Eestis üks suurimaid ehk 76 protsenti, tõustes



ISTOCKPHOTO

kuue kuuga 3 protsenti võrra. Selle tulemusega olime Luksemburgi, Sloveenia ja Slovakkia järel 4. kohal. 72% Eesti kodanikest tundis ennast vähem või rohkem Euroopa Liidu kodanikuna, mida oli märgatavalt rohkem kui ELis tervikuna. Euroopa Liidu kodanikes ühtekuuluvust tekitava tegurina nähti Eestis nagu ka mujal Euroopas kõige enam kultuuri, millele järgnesid majandus ja sport. Üldse tähtsustasid Eesti kodanikud majandust Euroopa keskmisest tunduvalt enam.

Uuringu käigus analüüsiti ka Euroopa Liidu kodanike avatust, küsides neilt teiste ELi riikide külastamise, võõrkeeles lugemise või televisioonisaadete vaatamise, teisest riigist pärit inimestega suhtlemise ja teisest riigist interneti kaudu kaupade ja teenuste ostmise kohta. Selgus, et Eesti asub avatuse poolest Euroopa Liidus kõrgel 6. kohal ehk 31% kodanikest on väga avatud.

Jääb vaid loota, et lähiaastad toovad nende suundumuste jätkumise. See oleks heaks toeks 2018. aasta esimesel poolaastal aset leidvale Eesti eesistumisele Euroopa Liidu Nõukogus.



MARIS ILVES

Euroopa Komisjoni Eesti esindus

Loodusvägi laiendab turgu Skandinaavias



Kuus aastat tagasi loodud mahetoode tootmise ettevõtte Loodusvägi edulugu algas lihtsa metsmustika glögi müümisest Raekoja platsi jõuluturul. Tänapäevaks on kasvanud firma personal ja välja arendatud juba 40 uut toodet, mida müüakse Eesti jaekettides ning ka lähiriikides Rootsis ja Taanis. Eesti mahetoodete seas on Loodusvägi välja käia tõeline trump – LOOV on esimene Eesti mahetoote bränd Euroopas.

„Kauplustest võib leida palju anonüümset toitu, aga meie teame, millis-

telt põldudel ja kust metsast pärineb Loodusvägi toodete tooraine,“ ütlevad ettevõtte omanikud Ahto Vegmann ja Kristjan Õunamägi. „Laiemas plaanis on see ka Põhjamaade metsatoit. Nüüd, kus puhas loomulik mahetoit on aina kasvav trend, peaksime olema veelgi teadlikumad võimalustest, mida pakub Eesti rikkalik loodus, ja et tervislik toit asub justnimelt meie metsades, põldudel – meie lähedal.“

TOOTED OTSE METSAST

Ahto ütleb uhkusega, et Loodusvägi toodete sisu on väga aus. „Taolist metsakontseptsiooni, mis meie tooteid iseloomustab, Euroopas teist ei ole ja see teeb meie tooted väga eriliseks ja uudseks. Tahaksime anda märku, et meie Põhjamaa kliimas on olemas oma supertoit. Kaugete eksootiliste maheviljade kõrval on võimalus ammutada tervist enda lähedalt metsast. Mahetoode on teema eelkõige linnastunud ühiskondades. Eestis on paljudel oma maaelamised, kuid mujal Euroopas maaga nii lähedases kontaktis enam ei olda.“

NÕU ALUSTAVALE ETTEVÕTJALE

- » Alustavale ettevõtjale soovib Kristjan Õunamägi, et eksimist ja vigade tegemist ei tohi karta. „Äriplaani pole meil siiani, kuna plaani mõte on vältida vigu ja see ongi kõige suurem häda alustajale. Hea on, kui saad kohe alguses vead läbi teha, siis läheb edasi juba libedamalt,“ sõnas Õunamägi.
- » Ahto Vegmann ja Kristjan Õunamägi räägivad palju taotlusest, et oluline on luua taotlus, mida soovid ja millest unistad. Loodusvägi saigi alguse sellest, et neil mõlemal oli elus hetk, kus mõeldi, mida üldse võiks teha. Nii jõutigi mahetoidu, tervislikkuse ja soovini midagi ise teha ja luua. Ahto: „Soovisime armastust, tervist, küllust, vabadust ja elurõõmu nii endale kui teistele ja anda oma panus Eesti maa- piirkondade arengusse, et sinna ettevõtlust ja raha juurde tekiks.“
- » Tee on olnud käänuline, kuid ettevõtte loojad on ikka jõudnud ringiga oma esialgse taotluse juurde tagasi. See ongi nende jaoks väga oluline. See, mida sa välja annad, seda saad ka ise.
- » Eestis maheettevõtja olla on olnud üsna väljakutsuv, kuid mitte siiski võimatu, samas ei vahetaks nad seda kogemust mitte ühegi teise kogemuse vastu.
- » Alustada tulekski unistamisest ja sellest, et see lihtsalt ära teha.

KOOSTÖÖ VIIB SIHILE

Oma ettevõtte eripäraks peavad Ahto Vegmann ja Kristjan Õunamägi ka seda, et pööratakse suurt rõhku koostööle. Tihe koostöö on Eesti Maaülikooli Polli Aian- dusuuringute Keskusega. Nendega alustati juba glögi tootmise käigus, lisandunud on ka tuntud Eesti toitumisterapeutid Kristiina Singer ja Ülle Hõbemägi. Toote



Enterprise Europe Networki kaudu on viimase paaril aastal leidnud koostööpartneri üle 30 Eesti ettevõtte. Üheks selle näiteks on Loodusvägi OÜ, kes osales võrgustiku korraldatud kontaktkohtumistel Taanis. Leiti mahe- ja tervisetoodete hulgiühendi ettevõtte Biogan, mis hakkas Loodusväe toodetavat metsmustika-mustsõstra maheglögi maale tooma.

Ahto Vegmann: „Oleme Kaubanduskojale väga tänulikud tänuväär töö eest suhete edendamisel välispartneritega ning saime reaalse kogemuse, et selline toetus Kaubanduskoja praktikas töötab. Biogan on väga pühendunud ja põhjalik partner mahevaldkonnas, oleme senise koostööga väga rahul ning edasise koostöö osas on meil väga hea tunne.“

loomisel jälgivad nad tooraine päritolu, kombineeritavust teiste toiduainetega ning seda, et keha selle hästi omandaks. Meie toodete tähtsaim omadus on tervisesõbralikkus.

Tänaseks on meil töötatud välja 3 tooteseeriat: metsamarjasari, põhjamaises kliimas kasvanud puu- ja köögiviljade baasil valmiv toortoidu sari ja tervisesõbralike pagaritoodete sari. Alguses tegeleti ainult glögi tootmisega, kuid suurest klien-

dihuvist laiema sortimendi vastu sündisid ka teised tooted.

Loodusväe meeskonda on autasustatud ka mitmete tunnustustega, eelmisel aastal pärjati neid aasta kõige vastutustundliku ma ettevõtte tiitliga.

► [Loodusväe toodetega saab tutvuda siin: www.loodusvagi.ee](http://www.loodusvagi.ee)



MAARJA LOORENTS

Kommunikatsioonijuht



Loodusvägi aitab kinkida vastutustundlikult ja armastusega!

KODUMAINE MAHETOODE ÄRIKINGIKS – MIKS JUST SEE?

- TÕELINE EESTI OMA LOODUSE VÄGI !
- KINK, MILLEL „HING“ SEES!
- VÕIMALUS VÄGE LISADA PERSONAALSE KUJUNDUSEGA!
- EESTI KÄSITÖÖ JA KVALITEET!
- PEGELDAB SINU ETTEVÕTTE ISELOOMU JA VÄÄRTUSI!
- KESKKONNASÕBRALIK!
- TOETAD KOHALIKKU KOGUKONDA JA EESTI MAAELU!



Üllata ja täna oma koostööpartnerit kodumaiste väekate mahetoodetega!

Meie ärikingikataloogist leiad põneva valiku kõrgekvaliteedilisi kodumaise käsitööna valminud tooteid nii Loodusväelt kui ka meie koostööpartneritelt. Valmis komplektid, individuaalsed soovid, erilahendused – me teeme kõik võimalikuks!

Ära jää kauaks mõtlema ning uudista juba täna!

Loodusväe ärikingikataloog ainult ühe kliki kaugusel: www.loodusvagi.ee.

Saladuskatte all võime ka avaldada, et augustist 2014 lisandub jõuluhooajaks palju värsket väge uute toodete ja kinkekomplektide näol!



JÄTKUSUULIKU
ETTEVÕTLUSE INDEKSI
KULTASE 2013

OÜ LOODUSVÄGI

Riigihanketeated

TEKSTIIL, RÕIVAEMED

Soomes hangitakse kuuliveste (taktikalised, pehmed).

Tähtaeg 30.05.2014. Kood 150

Soomes hangitakse pikki aluspükse korrakaitseorganile.

Tähtaeg 09.06.2014. Kood 151

Leedus hangitakse peakatteid ja peakatete lisandeid jm rõivamanuseid.

Tähtaeg 30.05.2014. Kood 152

MUU

Soomes hangitakse parvlaeva veo-teenuseid.

Tähtaeg 29.08.2014. Kood 153

Eestis hangitakse tõlketeenust õppe-
materjali tõlkimiseks.

Tähtaeg 06.06.2014. Kood 154

Eestis hangitakse uurimistöötöe-
nuseid (keskkonnakaitse-, hoiu- ja
loodusalade kaitsekorralduskavade
koostamine/ alusuuringute läbiviimine).

Tähtaeg 29.05.2014. Kood 155

Leedus hangitakse raadioülekande-
teenuseid.

Tähtaeg 03.06.2014. Kood 156

Leedus hangitakse ehitustöid ja
tehnilise projekteerimise teenuseid.

Tähtaeg 04.06.2014. Kood 157

MEDITSIINISEADMED, RAVIMID

Soomes hangitakse ultrahelisead-
med.

Tähtaeg 09.06.2014. Kood 158

Eestis hangitakse erinevaid meditsi-
niseadmeid ja tooteid. Hankel
on 39 osa, pakkumisi võib esitada
erinevatele osadele.

Tähtaeg 03.06.2014. Kood 159

Eestis hangitakse puukentsefaliidi
vaktsiini.

Tähtaeg 02.06.2014. Kood 160

>>>

VÕTA ÜHENDUST



Lea Aasamaa

Tel: 604 0083

E-post: lea.aasamaa@koda.ee

Kutsume tutvuma

- » uuendatud riigihangete taustainfoga 21 riigist, tänaseks võite ülevaate leida kokku 35 riigi kohta. Info koostati koostöös Eesti saatkondadega välisriikides;
- » uuendatud viited kaitsehangete valdkonnas orienteerumiseks (NATO agentuurid ja Euroopa Kaitseagentuur);
- » Kutsume proovima kolmekuulist tasuta automaatset infoteenust ELi ja huvipakkuvate liikmesriikide hangetega kursis olemiseks.

Lisainfo: Lea Aasamaa,
e-post: lea.aasamaa@koda.ee

Vaata lähemalt www.koda.ee/riigihanked-5

EURO MINE EXPO 2014: RAHVUSVAHELINE MÄETÖÖSTUSE MESS JA KONTAKTKOHTUMISED

11.-12. juunil Skellefteås Rootsis

Euro Mine Expo 2014

rahvusvaheline mess, konverents ja kontaktkohtumised on mõeldud kõigile mäetööstusega seotud tööstustele, tarnijatele ja teenusepakkujatele, kes on huvitatud uute koostööpartnerite leidmisest. Igal aastal jõudsalt kasvanud Euro Mine Expo messile lisandus ka sel aastal uus messihall, et rahuldada erinevate osalejate elavat nõudlust.

Kaasatud valdkonnad: raud, teras, terastööd, metallid, sulamid, mäetehnoloogiad, reostuse avastamine/mõõtmine, tööstuskemikaalid, tööstuslik mõõtmine ja seireseadmed, tõstukid, kraanad ja konveierid, kaevandamismasinad, nõustamisteenused jms.

Osalustasu: messi stendistile ja konverentsist osavõtjatele tasuta, tavaküllastajale 250 SEK (+km).



ISTOCKPHOTO

Messi ametlik koduleht
www.euromineexpo.com,
kontaktkohtumiste kodulehe info
avaldame lähiajal.

Registreerimise tähtaeg 2. juuni 2014



Kaubanduskoja kontakt:

Lea Aasamaa, e-post: lea@koda.ee

Riigihanketeated

EUROSATORY 2014: KONTAKTKOHTUMISTE
ÜRITUS POPULAARSE KAITSETÖÖSTUSE MESSI
RAAMES

16.-20. juunil Pariisis

Eurosatory mess on suunatud kaitsetööstuse valdkonnas konkreetsete toodete või protsesside kaitse-, turvalisuse ja kõrgtehnoloogiliste rakenduste arendamisega seotud ettevõtetele, alltöövõtjatele, teadus- ja konsultatsiooniteenuste ettevõtetele. Kutsume osalema kontaktkohtumiste üritusele kui soovite kohtuda kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas tegutsevate otsustajate ja hankijatega ning teiste organisatsioonidega, samuti annavad messi raames toimuvad töötoid ja seminarid ülevaate valdkonnas arengutest ja uudistest.

Kaasatud tööstuslikud

valdkonnad: lennundustehnoloogia, automaatika, robotika, elektroonika, mikroelektroonika, toit ja põllumajanduslik toidutööstus, tööstuslik tootmine, IKT, materjalide tehnoloogia, mõõtmismeetodid, standardid, tuumaohutus ja kiirguskaitse.

Osalustasu: messil stendiga osalejale tasuta, tavakülastajale 500 eurot.

**Kontakt:**

Lea Aasamaa,
E-post: lea@koda.ee

EUROOPA ETTEVÕTJATE VISIIT PANAMASSE
JA ARGENTINASSE

11.-13. juuni 2014

Euroopa Komisjoni asepresident **Antonio Tajani** kutsub Euroopa ettevõtjaid osalema 11.-13. juunil toimival **ärivisiidil Panamasse ja Argentinasse**. Viisiidi eesmärk on suurendada nende kahe piirkonnaga tööstusalast koostööd.

Valdkondlikud märksõnad

Panamas: infrastruktuur, ehitus, tehnoloogia, standardite harmoniseerimine.

Valdkondlikud märksõnad

Argentinasse: tööstuslik koostöö, turism, kosmos.

Visiidi lisainfo avaldatakse lähiajal.



WIKICOMMONS

**Lisainfo ja registreerimine:**

Lea Aasamaa,
E-post: lea@koda.ee

>>>

Leedus hangitakse meditsiiniseadmeid.

Tähtaeg 06.06.2014. Kood 161

Masinad, seadmed, jm tooted
Soomes hangitakse mänguväljakute tarvikuid.

Tähtaeg 04.06.2014. Kood 162

Eestis ostetakse õppekooli tarbeks vaaluti, kaaruti ja niiduk.

Tähtaeg 02.06.2014. Kood 163

Leedus hangitakse traktoreid.

Tähtaeg 16.06.2014. Kood 164

Eestis hangitakse kartuli sorteerimisliin koos konteineri- ja lõpptoodangu pakendajaga.

Tähtaeg 16.06.2014. Kood 165

IT, SEONDUVAD TOOTED

Soomes hangitakse valvesüsteem (kaameravalve, häiresüsteem).

Tähtaeg 08.06.2014. Kood 166

Soomes hangitakse kliendiinfosüsteem (varjupaiga kasutuseks).

Tähtaeg 18.06.2014. Kood 167

Eestis hangitakse kliendiandmete elektroonilise keskkonna arendust, hoolduse ja tugiteenuseid.

Tähtaeg 29.05.2014. Kood 168

Eestis hangitakse IT-teenuseid (arhiivi MAS laiendamise ja modifitseerimine).

Tähtaeg 29.05.2014. Kood 169

PUIT, PUIDUTOOTED, MÖÖBEL

Eestis hangitakse kontorimööblit ja paigaldusteenust.

Tähtaeg 04.06.2014. Kood 170

Eestis hangitakse saepurugraanuleid.

Tähtaeg 26.05.2014. Kood 171

Leedus hangitakse ülikooli erinevat kontorimööblit.

Tähtaeg 04.06.2014. Kood 172

VÕTA ÜHENDUST



Lea Aasamaa

Tel: 604 0083

E-post: lea.aasamaa@koda.ee

Koostööpakkumised

Rootsi disainerid on spetsialiseerunud traditsioonilise Skandinaavia muustriga laudlinade tootmisele, otsivad kvaliteetsest materjalist laudlinade tootjaid.

Kood: BRSE20140306002

Jaapani nugade tootja (tootevalik on mõeldud tööstuslikuks ja kodus kasutamiseks) otsib edasimüüjaid Euroopas.

Kood: BOJP20140401001

Rootsi üleriie tootja otsib tekstiilile trükkimisega tegelevat ettevõtet ja pakub alltöövõttu. Ettevõtte peab omalt poolt tagama T-särgid, sviitrid ja kapuutsiga pused ja osutama trükkimisteenust.

Kood: 20130418006

Rootsi kodukaunistamise ja -disainiga tegelev ettevõtte otsib alltöövõtjat, kes õmbleb riidest kodukaunistuse esemeid (mittekootud kangast) ning osutab ka trükkimisteenust (Rootsi ettevõtte logo trükkimine).

Kood: 20130618024

Rootsi metallimööbli disainiga tegelev ettevõtte otsib alltöövõtjat, kelleleks head metalli lõikamise jm töötlemise oskused. **Kood: 20130618038**

Ungari edasimüügiga tegelev ettevõtte pakub oma vahendaja ja agendi teenuseid loodusliku kosmeetika, aroomiteraapia, toidulisandite, meditsiini-seadmete ning öko- ja mahetoitu tootjatele.

Kood: 20121129033

Jaapani keemiatööstusettevõtte toodab orgaanilisi pigmente (värvilised tindid ja akudes kasutatavad värvipigmentid), otsib esindajat Euroopas, kelle tegevusvaldkond oleks seotud akude- või trükkimisteenustega, tinditrükkimisega, samuti kirja- ja kontoritarvete müügiga. **Kood: BOJP20140325001**

Hollandi alkoholsete jookide (viskid, liköörid, viin ja džinn) hulgemüüja otsib oma toodete edasimüüjaid ja agente. **Kood: BONL20140408003**

Belgia ettevõtte tegeleb värske (pool)valmistoidu, suupistete müügiga, otsib toiduainesektori ettevõtet, kes valmistaks valmistoitu (nt kanavardad, praetud eelroad, krevetid, rullid jm suupisted). **Kood: BRBE20140327001**

Poola aknaraamide tootmisele spetsialiseerunud ettevõtte otsib koostöö-partnereid ühissetevõtluseks ja vastastikuseks toomiseks.

Kood: 20130607024 BR

Rootsi PVC-kangast kardinade tootja ja disainija otsib antud materjali tarnijaid. **Kood: BRSE20140328001**

Poola toiduainete ja keemiatoodete edasimüüja pakub oma teenuseid ettevõtetele, kes soovivad siseneda Poola turule. **Kood: 20130604050**

Rootsi (noorte)emade ja beebiriie tootedisainiga tegelev ettevõtte (*Mama & Baby segment*) otsib beebidele mõeldud tekstiili tootmiseks õmblusettevõtet, kes osutaks ka trükkimisteenust. **Kood: 20130509002**

Koostööpakkumiste põhjalikumad kirjeldused on nähtavad Koja kodulehel www.koda.ee/koostoopakkumised/

VÕTA ÜHENDUST

Aleksandra Kriventsova

Tel: 604 0082

E-post: Aleksandra.Kriventsova@koda.ee

REW ISTANBUL 2014: TAASKASUTUSE JA KESKKONNATEHNOLOOGIATE MESS NING KONTAKTKOHTUMISED

13. juunil Istanbulis Türgis



WIKICOMMONS

Kontaktkohtumiste üritus toimub 10. korda populaarse taaskasutuse, keskkonnatehnoloogiate ja jäätmekäitluse messi *REW Istanbul 2014* raames (12.-14. juuni). Tasuta kontaktkohtumise üritusele on oodatud ettevõtted, kes on huvitatud kommertskoostööst, tehnoloogiasiidest ja vastavatest koostöö- ja ühisprojektidest taastuenergia ja keskkonnatehnoloogia valdkonnas ELi toetatud teadus-arendustegevuse programmide raames.

Kaasatud valdkonnad:

Jäätmete põletamine, jäätmete energia integreeritud protsessid, keskkonnatehnoloogiad, jäätmetest energiaks ja teisteks ressursideks, veepuhastussüsteemid ja jäätmete kõrvaldamise süsteemid, vesi-, kanalisatsiooni- ja kemikaalide jt tahkete jäätmete puhastussüsteemid, biomass ja biokütused jms.

Kontaktkohtumistele registreerimine ja lisainfo:

www.een-b2b.org/REWistanbul2014

Registreerimise tähtaeg 6. juuni



Kaubanduskoja kontakt:

Lea Aasamaa, e-post: lea@koda.ee

► UUDIS

PÄRNU ETTEVÕTJAD KOHTUSID KAJA KALLASEGA

15. aprillil kohtusid Pärnumaa ettevõtjad Kaubanduskoja ärihommikusöögil Rannahotellis Riigikogu majanduskomisjoni esimehe Kaja Kallasega. Jutuks oli seadusloome ja eetika Riigikogus, samuti haldusreform ja aktuaalsed päevapoliitilised küsimused.



Kaja Kallas Pärnus

Seaduseelnõud ja seaduste muudatused jõuavad tavapäraselt Riigikokku väljatöötatuna ministeeriumite ametnike poolt, kellel pole sageli piisavalt ettevõtlusalast või sektoriaalset kompetentsi. Eelnõude menetlemisel Riigikogus, kui kaasatakse sotsiaalsed partnerid ja huvigrupid, selgub, et nende huvidega pole piisavalt arvestatud või on teemakäsitus hoopiski vähiklik. Riigikogu komisjonidel ja liikmetel on väga keeruline saada

► Ükskõik, kes võidab valimised, võimule tuleb ikka rahandusministeerium.

sõltumatut hinnangut, sest vastav eksperiment Riigikogus puudub. Riigikogusega ka erakondadel pole ametis vastava pädevusega spetsialiste. Tsiteerides ühte inglise poliitikut: „Ükskõik, kes võidab valimised, võimule tuleb ikka rahandusministeerium“. Seetõttu ongi enamik menetluse jõudvaid eelnõusid ametnike nägu, kuigi menetlemise käigus selgub, et valdavalt on vaidlusalustes küsimustes õigus huvigruppide esindajatel ja ettevõtjatel.

Riigikogu eetikakoodeksit on vaja juba seetõttu, et demokraatia on oma olemuselt rajatud usaldusele ja sellega

kaasnevatele põhiväärtustele. Kuna saadikud esindavad riigi ja rahva huve. Vastasel juhul maksab keegi teine ja sel juhul oleks asi demokraatiast juba kaugel.

Riigikogu eetikakoodeksis peavad kehtima väärtused ja ideaalid, mille poole püüelda ning mis oleks eeskujuks kogu ühiskonnale. Inimesed ootavad poliitikult eelkõige ausust. Kui selle vastu eksivad tipp-poliitikud, siis kandub see üle madalama astme ametnikele ning edasi kogu ühiskonda. Samuti takistab demokraatlikule ühiskonnale omaste väärtuste puudumine tihti ka majanduses edu saavutamast.

Haldusreform on seotud paljude eluvaldkondadega, sellega on rohkemal või vähemal määral seotud haridus-, majandus-, sotsiaalsed ja siseministeerium. Seetõttu oleks targem rääkida juba riigireformist. Seda enam, et aja jooksul on muutunud mitmete riigiasutuste- ja ametite töö sisu ja eesmärgid ning ka nende tegevus tuleks ümber vaadata.

Koondumine nn keskustesse võib endaga endaga kaasa tuua veel suurema ääremaastumise, sest siis tuntakse väikesete kohtade vastu veelgi vähem huvi. Kui praegu suudab väike vald oma tegevusega veel kohalikku elu säilitada, siis on karta, et keskustesse koondumise korral kaob seegi, sest otsustajad jäävad juba kaugemale.

Ka võib küsida, mis on tõmbekeskus näiteks ühe Järvamaa omavalitsuse jaoks, kas Türi, Paide või hoopis Tallinn?

Riigihangete seaduse teemal leidsid ettevõtjad, et riigihangete pakkumuste hindamine kõige odavama hinna järgi on toonud kaasa palju probleeme ehitussektoris ja kogu ühiskonnas. See on sageli tinginud maksude maksmata jätmist, samuti olukordi, kus alltöövõtjatel on jäänud hoopis raha saamata või on hangetelt lihtsalt minema jalutatud. Ettevõtjate ettepanek oli, et võiks kasutada lisaks hinnale ka muid kriteeriume riigihangete pakkumuste hindamisel. Kasvõi nagu Soomes, kus hankemenetlusest eemaldatakse kõige kallima ja odavama pakkumuse teinud pakkujad.



TOOMAS KUUDA

Pärnu esinduse juhataja

▶ KASULIKKU

Ettevõtjate võimalused saada osa Euroopa Liidu kesksetest fondidest

Ajal, mil Eesti liitumisest Euroopa Liiduga möödub kümme aastat, on paslik rääkida võimalustest, mida ELiga liitumine on ettevõtjatele kaasa toonud. Loodan, et EASi vahendatud võimalustest Kaubanduskoja liikmeid teavitama ei pea, seepärast kirjutan sel korral hoopis võimalustest taotleda raha ELi kesksetest fondidest. Ajendiks tõsiasi, et paljud ettevõtjad, kellega viimasel ajal rääkinud olen, kergitavad imestusest kulme, kui viitan, et olemas on suisa riigipoolne tugi taolistes projektides osalemise ettevalmistamiseks. Käesoleva artikli fookuses ongi järjekordne Euroopa Komisjoni teadusuuringute raamprogramm Horisont 2020. Võrreldes eelneva 7. raamprogrammiga pakub Horisont 2020 rohkem osalemisvõimalusi just ettevõtetele, rahastades suuremas mahus turulähedasemat arendustööd.

HORISONT 2020 PROJEKTIDE ETTEVALMISTUSTOETUS – MIS OTSTARBEL?

„Ettevalmistustoetuse eesmärk on tunnustada ja stimuleerida Eesti asutuste osalemist Horisont 2020 programmis ning anda tuge kvaliteetsete projektide tekkeks,“ selgitab Oskar Otsus, Eesti Teadusagentuuri konsultant, kes igapäevaselt antud projektide nõustamisega tegeleb. Ta lisab: „Ettevalmistustoetuse saamise eelduseks on Horisont 2020 projektitaotluse hindamiskünnise (*threshold*) ületamine Euroopa Komisjoni ekspertkomitee hinnangul. Euroopa teaduse ja tehnika alase koostöö (COST) raames rahastava projekti puhul on eelduseks COST-i erialakomiteede ekspertide antud hinnang projekti hindamise teise vooru pääsemise kohta. Toetust saavad peale 01.01.2008 hindamise teise vooru jõudnud projektid.“ Teadus- ja arendustegevuse toetamise kaudu innovaatiliste toodete ja kontseptsioonide väljatöötamisele suunatud programmi COST projekti puhul on lisaniüansiks see, et ettevalmistustoetus on nähtud ette koordinaatoritele, partneritel toetuse taotlemise õigust ei ole.

(Lisainfo: www.etag./cost). Selgub ka, et kui ühest organisatsioonist on ettevalmistustoetuse saamise tingimused täidetud mitme projekti puhul, võib organisatsioon esitada koondtaotluse. Ettevalmistustoetuse suuruse määramisel võetakse arvesse, kas taotleja osaleb projektis koordinaatorina või partnerina. Koordinaatorina projektis osalemise puhul on ette nähtud suurem toetuse määr – 3834,7 eurot, teatud tegevuse eest projektis vastutavana osalemisel on toetuse suuruseks 1278,23 eurot. Otsus selgitab, et toetust võib taotleja kasutada erinevateks projekti ettevalmistuse ja kirjutamisega seotud kulude katteks. Lisainfot leiab Eesti Teadusagentuuri kodulehelt: www.etag.ee/ettevalmistustoetus

ETTEVÖTTE KASVULE SAAB TUGE EASIST

EASi järgnevat aastate üheks keskmaks meetmeks saab kasvuettevõtja arenguprogramm. „Palju oleme saanud tagasisidet, et otsetoetusest märksa hinnalisemaks peavad ettevõtjad seda, kui oma ala professionaal aitab neil probleeme ja väljakutseid la-

hendada. Just seepärast on arenguprogrammi esimeseks tegevuseks ettevõttes ülddiagnoosika läbiviimine,“ kirjeldab EASi sekkumisloogikat Kaie Nurmik, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi innovatsioonitalituse ekspert. „Vastavalt ülddiagnoosika käigus ilmnenu arenguvajadustele, koostatakse ettevõtte arenguprojekt, mille elluviimisel on ettevõttele toeks eksperdid,“ avab Nurmik arenguprogrammi sisu. Nurmik tõdeb, et arutluse all on olnud ka EASi toetused ELi kesksete fondide taotluste ettevalmistamiseks ning soovib ettevõtjail end EASi infovooga kursis hoida.

HORISONT 2020 RAHASTUSVÕIMALUSED ETTEVÖTETELE

Ühe uue meetmena tutvustab Horisont 2020 väike- ja keskmise suurusega ettevõtete (VKE) instrumenti, mis on spetsiaalselt suunatud väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele ning võimaldab ellu viia uenduslike tootarendusprojekte. VKE instrument on üles ehitatud kahefaasilisena. Esimeses faasis on ettevõttele võimalus taot-



PRAKTILISED NÄPUNÄITED ELI KESKSETE TOETUSTE TAOTLEMISEL:

- » Selleks, et saada toetust Euroopa Liidu kesksetest fondidest, peab silmas pidama teatud praktilisi aspekte. Euroopa Komisjoni toetused Horisont 2020 programmi raames on suunatud Euroopa teadustöö uudsuse ning tehnoloogiaettevõtete konkurentsisvasu tagamiseks. Seega peab projekti fookuses olema uudne tehnoloogiline lahendus, millel on laiem mõju antud tehnoloogiavaldkonna arengule või mis lahendab mõnda Euroopa jaoks olulist sotsiaalmajanduslikku probleemi. Spetsiifiliselt ettevõttele suunatud VKE instrumendi eesmärgiks on anda toetust uute tehnoloogiliste lahenduste tootestamiseks.
- » Enne taotluse ettevalmistamisega alustamist on oluline veenduda, et teie projekt keskendub Horisont 2020 programmi teaduslikele prioriteetidele ning vastab teie valitud spetsiifilise kutse tingimustele. Kindlasti soovitame siinkohal konsulteerida Eesti Teadusagentuuri konsultantide ning Enterprise Europe võrgustiku ekspertidega.

Järgmise sammuna tuleb veenduda, et teie idee on uudne ning omab selget konkurentsieelist võrreldes eksisteerivate lahendustega. Horisont 2020 programm rahastab üksnes uuenduslikke ning oma valdkonna teadustaset edasiviivaid projekte. See on oluline nii suurte teadusprojektide kui ka turulähedaste tootearendusprojektide puhul.

- » Kindlasti peab taotluse ettevalmistamiseks varuma piisavalt aega. Hea on projekti koostamiseks planeerida vähemalt pool aastat, kuna läbirääkimised partneritega ning tööplaani kooskõlastamine võtavad kaua aega ning tugev konsortsium on sageli eduka projekti eelduseks. Lisaks teaduspartneritele on oluline kaasata planeeritud lahenduse lõpptarbijad. Suuremate projektide puhul on Euroopa suurtööstuse kaasamine võtmetähtsusega.

SILVER TOOMLA

Invent Baltics OÜ
Enterprise Europe Network partner

leda eeluuringu toetust, et kontrollida oma tehnoloogia idee realiseeritavust ning viia ellu tarvilikud taustauuringud. Eeluuringu peamiseks väljundiks on toote/teenuse põhine äriplaan. Esimese faasi projektid

► **Paljud ettevõtjad, kellega viimasel ajal rääkinud olen, kergitavad imestusest kulme, kui viitan, et olemas on suisa riigipoolne tugi taolistes projektides osalemise ettevalmistamiseks.**

kestavad umbes 6 kuud ning Euroopa Komisjoni toetus eeluuring läbiviimiseks on 50 000 eurot.

Peale tarvilike taustauuringute läbiviimist on ettevõttel võimalik liikuda edasi teise faasi. Teine faas, ehk põhiprojekt,

keskendub tootearendusele ja sellega seotud tegevustele. VKE instrument ei ole mõeldud rakendusuuringu toetamiseks, vaid pigem varasema rakendusuuringu tulemuste tootestamiseks ning turule viimiseks. Põhiprojekti võimalikud tegevused on näiteks testimine, disain, miniaturiseerimine, esimeste pilootrakenduste loomine, jne. Projekti võib läbi viia üksi või koos partneritega, samuti on lubatud allhankijate kaasamine. Põhiprojekt kestab 1-2 aastat ning Euroopa Komisjoni toetus on vahemikus 0,5 kuni 3 miljonit eurot toetusmääraga 70%.

Eesti ettevõtetele pakub Horisont 2020 programmi projektide ettevalmistamisel tuge Enterprise Europe Network (EEN) ning spetsiifilisemalt võrgustiku partner Invent Baltics OÜ. Ettevõtetel on võimalik saada tasuta konsultatsioone projektiidee sobivuse ning fookuse osas. Samuti pakub võrgustik tuge projektpartnerite leidmisel ning taotluse edasisel arendamisel. EEN

võrgustikku rahastab Euroopa Komisjon ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

► *Täpsem info võrgustiku teenuste kohta on saadaval www.enterprise-europe.ee.*



PIRET POTISEPP

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

▶ VÄLISKAUBANDUS

Euroopa Liidu ühepoolsetest kaubandussoodustustest Ukrainale

ISTOCKPHOTO



Et aidata Ukrainal toime tulla tema ees seisvate julgeoleku-, poliitiliste ja majanduslike probleemidega, tegi Euroopa Komisjon märtsi alguses ettepaneku pakkuda Ukrainale muude toetusmeetmete hulgas ka ühepoolseid soodustingimusi kaupade ekspordimiseks Euroopa Liitu.

11. märtsil esitas Komisjon määruse ettepaneku, mille kohaselt EL hakkaks ühepoolset rakendama Ukrainaga laiaulatuslikus vabakaubanduslepingus (DCFTA)

▶ Selle otsusega kaotatakse tollimaksud umbes 95% Ukraina tööstuskaupade ning üle 80% põllumajandustoodete impordilt.

kokku lepitud madalamaid impordi tollitariife. Mäletatavasti parafeeriti DCFTA ühe osana EL-Ukraina assotsiatsioonilepingust juba 2012. aastal. Lepingu allkirjastamine, mille järel EL soovis kaubandusosa (DCFTA) hakata kohe ka ajutiselt rakendama, oli plaanis novembris 2013 Vilniuses toimunud EL idapartnerluse tippkohtumisel, kuid Ukraina juhid otsustasid viimasel hetkel allkirjastamisest loobuda. Selle järel puhke-

nud rahutused ning sündmused Krimmis ja Ida-Ukrainas ongi osaliselt põhjustanud kriisi, mille tõttu on Euroopa Liit otsustanud pakkuda muuhulgas mitmekülgset majandusabi.

Komisjoni esitatud määruse ettepanek kiideti erandlikult kiirkorras heaks Euroopa Parlamendis ja Euroopa Liidu Nõukogus ning määrus jõustus 23.04.2014. Määrus kehtestab, nii nagu komisjoni algne ettepanek oli, tariifide alandamise või kaotamise

Ukraina kaupade impordile Euroopa Liitu vastavalt vabakaubanduslepingus kokku lepitud kohustuste loendile. Selle otsusega kaotatakse tollimaksud 97,4% Ukraina tööstuskaupade, 82,2% põllumajandustoodete ning 83,4% töödeldud põllumajandustoodete impordilt. Ülejäänud kaupade impordi liberaliseeritakse osaliselt kvootide piires. Määruse tekst koos loenditega on leitav aadressilt www.koda.ee/euroopa-liidu-uhepoolsetest-kaubandussoodustustest-ukrainale.

Euroopa Liidu turu kaitseks näeb määrus ette kaitsemeetmed, mis lubavad rikkumiste või väga suure tururiski puhul soodustused katkestada. Samuti on soodustuste

jätkamise tingimuseks, et Ukraina ei tõsta ELi kaupade impordile kehtivaid makse ega tariife ega kehtesta uusi. Tegemist on ajaliselt piiratud meetmetega – soodustused kehtivad määruse järgi kuni 1. novembrini 2014, peale seda hakatakse eeldatavasti rakendama vabakaubanduslepingut. Kui kahepoolse lepingu rakendamine saab alata varem, lõpetatakse ka ühepoolsete soodustuste pakkumine varem. Euroopa Komisjon on hinnanud, et Ukraina ettevõtjad võivad DCFTAs kokku lepitud tariifisoodustuste rakendamisel umbes 500 miljonit eurot aastas, millest 400 miljonit tuleb põllumajandustoodete imporditariifide kaotamise arvelt. 2012. aastal moodustas kogu ELi eksport Ukrainasse 23,8 miljardit eurot ja ELi import Ukrainast 14,6 miljardit eurot.

MIDA PEAB EESTI ETTEVÕTJA SESES SOODUSTUSTEGA MEELES PIDAMA

Soodustuse kasutamiseks on vaja töendada toote sooduspäritolu. EMTA informatsiooni kohaselt on määrusega kehtestatud soodustuste kohaldamisel päritolutõendiks liikumissertifikaat EUR.1, mida kinnitavad Ukraina Kaubandus-Tööstuskojad. Templite näidised on edastatud liikmesriikide tollidele ja nende hulgas pole Krimmi Kaubandus-Tööstuskoja ja selle harukontorite templite näidiseid ning Sevastopoli Kaubandus-Tööstuskoja templi näidist. Nende templitega kinnitatud sertifikaatide alusel ei saa soodustust kohaldada. Täpsem info Maksu- ja Tolliameti kodulehel. Määruse jõustumisel kaupade Eestist Ukrainasse ekspordimise tingimused võrreldes varasemaga ei muutu. Ukrainast Eestisse imporditavalt kaubalt kaotatakse aga suures osas tollimaksud või alandatakse neid oluliselt. Samas on oluline meele pidada, et EL rakendab ühepoolset ainult tariifisoodustusi, mitte vabakaubanduslepingu muid osi.

Kui rakendama hakatakse vabakaubanduslepingut, muutuvad tingimused ka EL kaupade impordile Ukrainasse. Samuti hakkavad alles siis kehtima lepingu sätted, mis puudutavad muid koostöövaldkondi.

KRISTI KARELSOHN

Välisministeerium

▶ KUTSEHARIDUS

KAIDO MÄESALU: ETTEVÕTJA PEAB NÄGEMA NOORTESSE PANUSTAMISEL TEKKIVAT TULU



Kaido Mäesalu

Noore täna tehtud õpipingutused ja nomanadatud kogemused on aastate pärast ettevõtetele kasumitootjaks. Iga ettevõtte juht soovib, et tema firma tulevane töötaja oleks oma ala professionaal ning garanteeriks oma tööga maksimaalse kasumlikkuse. Kuidas ettevõtete juhtkonnad selle soovi täitumisse täna läbi noorte panustavad? Tundub, et liiga vähe, sest sageli on õpilasel keeruline leida praktikakohta. Õnneks on ka vastupidiseid näiteid.

▶ Oleme mõistnud, et läbi kutseharidusse toetamise anname oma panuse haritud ja motiveeritud oskustöölise arvu suurenemisele ühiskonnas – just selliste inimeste haridusse, kes reaalselt igapäevaselt lisandväärtust loovad.

KIITUST JAGADES

Juba kolmandat aastat korraldas SA Innove koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Eesti Haridustöötajate Liiduga tunnustusüritust „Eestimaa õpib ja tänab“, kus lisaks tublidele õpetajatele ja edumeelsetele kutseõppeasutustele tunnustati „Kutsehariduse sõbra“ tiitliga ettevõtet, kes on andnud oma panuse kutsehariduse arengusse ja aidanud kaasa õppijate sujuvale üleminekule tööellu. Sel aastal leidis riiklik komisjon, et AS Suwem on „Kutsehariduse sõbra“ tiitli vääriline. AS Suwem on Eesti üks suurimaid mööblitootmise ettevõtteid, mis arendab, toodab ja müüb männipuidust lastetoamööblit.

Ettevõtte juhatuse liige Kaido Mäesalu peab tiitlit suureks tunnustuseks nii en-

dale kui ka tervele ettevõtmist toetavale kollektiivile. Juba teist aastat järjest saadud tiitel on loonud järjepidevuse, mis ei ole tekkinud mitte suure pingutuse, vaid igapäevase töö tulemusena. Mäesalu sõnul on nad leppinud ettevõttesiseselt kokku, et kutseharidus on valdkond, kus nad ütlevad võimalusel alati sõna sekka ja vajadusel panevad ka õla alla. „Oleme mõistnud, et läbi kutseharidusse toetamise anname oma panuse haritud ja motiveeritud oskustöölise arvu suurenemisele ühiskonnas – just selliste inimeste haridusse, kes reaalselt igapäevaselt lisandväärtust loovad,“ täiendas Mäesalu.

PRAKTIKANT KUI TULU, MITTE KULU

ASi Suwem suurim koostööpartner ametikoolide seas on Võrumaa Kutsehariduskeskus, mida Mäesalu peab väga innovaatiliseks ja koostööle avatuks. Lisaks ametikooli praktikabaasiks olemisele, on Suwem aktiivselt kaasa löömas ka Võrumaa Kutsehariduskeskuse juurde loodava puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskuse tegemises.

AS Suwem soovib anda igale noorele võimaluse eneseteostuseks. Mäesalu mõistab omast kogemusest, et äriettevõtte ei saa olla praktikabaasiks paljudele õpilastele korraga, küll aga ei tohiks 2-3 praktikandi igapäevane juhendamine olla ettevõttele üle jõu käiv ülesanne. „Kuigi iga praktikandiga kaasneb teatud hulk kulusid, tuleb ennekõike siiski näha noortesesse panustamisega tekkivat tulu meile kõigile.“

Praktikandid leiavad tee AS Suwemi juurde reeglina ise, lähtuvalt oma erialast ja ametikooli suunamisest. Mäesalu tunnistab, et nende poole pöörduvate praktikantide oskused on väga erinevad, kuid see ei takista neil noorele tööd leidmast ehk kõige olulisem on luua ametikooli õpilasele võimalus arenemiseks.

Sageli seavad ettevõtted praktikantidele väga kõrged ootused, millele vastavad vaid vähesed, kuid ka madalamate oskustega noorest areneb tänu professionaalsele juhendamise suurepärase töötaja.

ÕIPIPOISS KUI ÕPETAJA

ASis Suwem on praktikandid üsna iseseisvad töötajad, mis annab õpilasele ka suurema kogemustepagasi, arendab iseseisvat mõtlemist ja loob kindla arusaama vastutusest oma tegude eest. „Meil on praktikante, kes soovivad töötada ühel kindlal tööloigul ja on praktikante, kes juba tulles teatavad, et soovivad end proovile panna erinevates töödes. Meie juurde tuleb väga erinevaid noori, nii neid, kes teavad täpselt, mida teha tahavad ja neid, kes veel otsivad ennast – siit tuleb ka väga erinev töövalmidus,“ selgitas Mäesalu.

Pikaajaline kogemus praktikantidega on näidanud, et nende kaasamine ja tagasiside on hindamatu väärtusega. „Tänašest kutseõppeasutustest tulev õpiipoiss võib mõnes valdkonnas olla täiesti õpetaja, sest elu muutub kiiresti ja koos sellega ka teadmised,“ on Mäesalu veendunud. „Mõni asjalik praktikant võib hoopis teise nurga alt meie tegemisi märgata, mis igapäevaselt majasviibijatele jääb teinekord tähelepanuta,“ lisas ta.

TIHEDAM KOOSTÖÖ

Mäesalu ei sea kahtluse alla, et lähiajal tiheneb ametikoolide ja ettevõtjate vaheline koostöö veel enam. Paljud ettevõtted rakendavad üha rohkem noorte potentsiaali – see on nende võimalus tagada endale professionaalsed töötajad ka tulevikus. Mäesalu hinnangul näitab kutsehariduse väärtust ettevõtjate seas tõsiasi, et kooli lõpetajatel pole hiljem probleeme töölesaamisega.

„Kutseharidus ei ole riigi probleem, see on ettevõtjate huvi, sest kutsekoolid on tulevikus omamoodi kompetentsikeskused, kuhu akumulatsioonid selle valdkonna tippteadmised.“ ASi Suwem juhatuse liige Kaido Mäesalu rõhutab, et praktikandid ei ole tööprotsessi segajad, vaid uute ja kaasajsete teadmiste toojad.



LIINA LIIV
SA Innove

▶ ETTEVÕTLIKKUS

Hea ettevõtja – tule aita kaasa koostööle koolidega!



22. mail toimub Kaubanduskojas ettevõtete koostöövõrgustiku „Unistused ellu!“ kevadseminar „Kuidas muuta loodus- ja reaalinete õppimist elulähedasemaks?“, kus toome häid näiteid koolide ja ettevõtete koostööst tehnoloogia vallas. Jagame häid praktikaid koolide ja ettevõtjate vahelisest koostööst ning arutame üheskoos, kuidas ettevõtjad saaksid olla heaks partneriks koolidele. Tutvustame ka Praxise uuringut teaduse ja tehnoloogia valdkonna arengutest.

Et leida häid töötajaid, tuleb järelkasvuga tegeleda juba varakult. Sügisel toimunud võrgustiku seminaril rääkis Aru Grupp ASi juhataja Juhan Viise: „Aastal 2004 aktiveerus töötajate väljavool Eestist ning mul tekkis küsimus, kuidas

aidata kaasa et Eesti majandus ei jääks tegijatest ilma ja meie noored saaksid end võimetekohaselt realiseerida Eestist lahkumata. Võimalusena nägime, et Eesti majandus peab tõusma rahvusvahelises konkurentsis paremate hulka, mis eeldab aga tiptasemel tehnilisi ja ärilisi tegijaid, keda tuleb hakata ette valmistama varakult. Hea insener vajab üle 10 aasta ettevalmistust, alustada tuleks juba enne ülikooli. Käivitasime Kadrina Keskkooliga pilootprojekti „Ärijuhtimise ja tehnoloogia alused – insenertehnilise eelhariduse andmiseks gümnaasiumiastme noortele“, mis on tänaseks välja arendatud reaaltehniliseks õppesuunaks. Selle raames saavad õpilased põhjaliku ettevalmistuse programmijoonestamises AutoCad ja baastead-

mised erinevatest inseneri- ja ettevõtlusvaldkonda puudutavatest distsipliinidest. Seminari toimumist toetab Haridus- ja Teadusministeerium ning Eesti Teadusagentuur.

Tule anna oma panus tihedamaks koostööks koolidega!

LISAINFO:

Kadi Vellner

Ettevõtlusõppe assistent

Tel: 604 0066

E-post: Kadi.Vellner@koda.ee

► KODA KUTSUB OSALEMA

KUTSUME ETTEVÕTJAID KONTAKTVISIITIDELE BELGIASSE, SAKSAMAALE JA ROOTSI

FOTOD: WIKICOMMONS



Kontaktvisiitide eesmärk on tutvustada sihtriikide majanduskeskkonda ja koostöövõimalusi ning korraldada Eesti ettevõtetele ärikohtumised sihtriigi ettevõtetega saavutamaks otsekontakt ja mõlemapoolne huvi koostööks.

Visiitide toimumisajad:

17.-19.09 – Belgia, Antwerpen

14.-16.10 – Saksamaa,

Berliin-Brandenburg

28.-29.10 – Rootsi, Dalarna

2-3-päevane kontaktvisiit sisaldab:

- lühiseminari sihtriigis, mille eesmärk on sihtriigi spetsialisti kaasates pakku- da Eesti ettevõtetele uut infot sihtturu kohta, mida Eesti ettevõtetel on kasulik teada enne turule sisenemist,
- vähemalt kolme individuaalset kohtu- mist sihtriigi ettevõtetega, mille ees-

märgiks on otsekontaktide sõlmimine, • ettevõtte külastusi (vastavalt osalejate profiilile).

Osalustasu on 1000 eurot (+ km) osaleja kohta, mis sisaldab:

- edasi-tagasi lennupiletid;
- majutus sihtriigis;
- transport sihtriigis;
- hommiku- ja lõunasöök sihtriigis;
- seminar sihtriigis;
- kontaktkohtumised.

Igale kontaktvisiidile ootame osalema 8 ettevõtet, kellel on olemas eelnev ekspordikogemus ning valmis toode või teenus, millega saab koheselt ekspordi alustada. Ühest ettevõttest saab osaleda üks inimene.

Kontaktvisiidil osalejaks võib olla Eestis registreeritud ettevõtte juht, omanik, müügi- või ekspordijuht või ekspordisuu- na spetsialist, kelle eesmärk on laiendada ettevõtte ekspordi sihtriigis.

Täpsemad osalemistingimused leiab Kaubanduskoja kodulehelt www.koda.ee/valisvisiigid/



LISAINFO SAKSAMAA VISIIDI KOHTA:

Kristy Tättar

Projektijuht

Tel: 604 0093

E-post: kristy@koda.ee

LISAINFO BELGIA JA ROOTSI VISIITIDE KOHTA:

Toomas Kuuda

Pärnu esinduse juhataja

Tel: 443 0989

E-post: toomas.kuuda@koda.ee

RAHVUSVAHELISTE TEHINGUTE KÄIBEMAKSUGA MAKSUSTAMINE

Aeg: teisipäeval, 20. mail 2014 kell 10.00-16.00

Koht: Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)

Hind: Kaubanduskoja liikmetele 65 eurot, mitteliikmetele 130 eurot*

Koolitusel käsitletakse piiriüleste teenuste osutamisel ja kaupade müügil tekkivaid olulisi nüansse, mida on vaja teada vältimaks arusaamatusi Eesti ja välisriikide maksuorganitega.

Käsitletavad teemad:

- Teenuse ja kauba käibe tekkimise koht. Millal tuleb end registreerida käibemaksukohustuslaseks välisriigis.
- Kahe- ja mitmepoolsete tehingute käibemaksu eripära.

- 0% määraga tehingud ja nende töendamise probleemid.
- E-kaubanduse eripära ja elektrooniliste teenuste maksukäsitluse oluline muudatus järgmisest aastast.
- Välismaal ehitusteenuse osutamise käibemaksu probleemid ja püsiva tegevuskoha tekkimise riskid.
- Piiriüleste liisingtehingute eripära ning nende tehingute raamatupidamise ja maksuarvestuse erisused.
- Kinnisvaratehingute käibemaksuga maksustamise probleemid.
- Kohtupraktika eeltoodud teemadel.

Lektor on **Tõnis Jakob**, kes on OÜ Marisett juhataja ja juhtiv maksukonsultant ning vandeaduitor. Tõnis Jakob on osalenud lektorina paljudel raamatupidamise ja maksustamise teemalistel avalikel

koolitustel ja seminaridel ning on olnud ülikoolides maksustamise õppejõud. Omab laialdast kogemust nii Eesti siseses kui rahvusvahelises maksunõustamises ja maksude planeerimisel erinevate tehingute osas.

* LISANDUB KÄIBEMAKS, HIND SISALDAB JAOTUSMATERJALE JA TOITLUSTUST.

KAUBANDUSKOJA KONTAKTISIK:

Kati Krass
Projektijuht
Tel: 443 0989
E-post: kati@koda.ee

KUIDAS KAITSTA ENNAST MAKSUHALDURI EEST?

Aeg: neljapäeval, 22. mail 2014 kell 12.30-17.00

Koht: Jõhvis, Pargi 27, I korruse saalis

Hind: Kaubanduskoja liikmetele ja advokaadibüroo VARUL klientidele 40, mitteliikmetele 60 eurot*

Seminari eesmärk on selgitada kohtupraktika valguses olulisemaid riske, mis võivad tuua kaasa maksukohustuse. Arutlusel on ka olukorrad, kus on ilmne, et kuigi maksud on jätnud tasumata tehingupartner, peab maksuhaldur vastutavaks just teid. Seminaril vaadeldakse, kes ja millises ulatuses maksuhalduri ees ikkagi vastutab. Samuti selgitatakse, missugused on isikute õigused erinevates menetlustes ja kuidas saab oma huve kaitsta võimalikult tulemuslikult.

Käsitletavad teemad:

- Mida tuleb teha, kui Maksuamet on ukse taga?
- Mis on maksuvaidluse suurimad vead ja kuidas neid vältida?

Lektorid:

Helmut Pikmets, advokaadibüroo VARUL maksuosakonna juht, partner ja vandeadvokaat. Ta on osalenud paljudes olulistest maksuvaidlustes, millest mitu on viinud Riigikohtu kaalukate pretsedentideni. Tal on pikaajaline kogemus klientide esindamisel maksusüütegudega seotud kriminaalmenetlustes.

Dmitri Teplõhh, MA, advokaadibüroo VARUL vandeadvokaat. Dmitri Teplõhh nõustab kliente käibemaksu- ja tolliküsimustes, samuti maksusüütegudega

VARUL
LAW FIRM

seotud kriminaal- ja väärteomenetlustes. Ta on osalenud mitmes keerukas ja mahukas maksukriminaalasjas, tänu millele on tal märkimisväärne nõustamiskogemus.

* LISANDUB KÄIBEMAKS, HIND SISALDAB JAOTUSMATERJALE JA TOITLUSTUST.

LISAINFO JA REGISTREERIMINE:

Margus Ilmjärvi
Jõhvi esinduse juhataja
Tel: 337 4950
E-post: margus@koda.ee

SEMINAR „EKSPORDI KREDIIDIRISKIDE HALDAMINE“

Aeg: neljapäeval, 22. mail 2014
kell 11.00-14.45

Koht: Kaubanduskojas
(Toom-Kooli 17, Tallinn)

Hind: Kaubanduskoja liikmetele 35 eurot
ja mitteliikmele 60 eurot *

Käsitlemisele tulevad järgmised teemad:

- Eksportturgude maksekäitumised ja trendid (lektor Ivar Tammemäe, Intrum Justitia AS tegevjuht)
- Käibemaksu tagastus välisriikidest (lektor Pire-Mari Perri, Intrum Justitia AS käibemaksutagastuse spetsialist)

- Välisraportid ja nende kasutamine (lektor Alar Jäger, Krediidinfo AS asedirektor)

- Krediidikindlustus – kas võimalus või lisakulu? (lektor Marion Tibar, Marsh Kindlustusmaakler AS krediidikindlustuse spetsialist)

- Rahvusvahelise inkasso eripärad ja näited (lektor Mihkel Veskimägi, Intrum Justitia AS menetlusjuht)

* LISANDUB KÄIBEMAKS, HIND SISALDAB JAOTUSMATERJALE JA TOITLUSTUST.

INFO JA REGISTREERIMINE:

Toomas Hansson
Tartu esinduse juhataja
Tel: 744 2196
E-post: toomas@koda.ee

SEMINAR „SIHTTURG PETERBURI JA LENINGRADI OBLAST“

Aeg: reedel, 16. mail 2014
kell 10.00-17.00

Koht: Kaubanduskojas
(Toom-Kooli 17, Tallinn)

Hind: Osavõtt tasuta, vajalik eelnev registreerumine

Sihtasutus Ida-Virumaa Tööstusalade Arendus koostöös Kaubanduskojaga kutsub osalema venekeelsele seminarile „Sihtturg Peterburi ja Leningradi oblast“

Seminari teemad:

- Peamised „mängureeglid“ välisettevõtetele kaasaegse Venemaa tingimustes.
- Kuidas leida Venemaal äripartnerit?
- Kust otsida abi tekkinud probleemide lahendamiseks?
- Lähiregioon: Peterburi ja Leningradi oblasti perspektiivid ja võimalused.
- Leningradi oblasti Majandusliku Arengu Agentuuri osutatavad teenused välisettevõtetele.
- Krediidikindlustusest.
- ELi ettevõtete äritegevuse võimalused Peterburis ja Leningradi oblastis. Reaalsed edulood.



**EESTI KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKOJA**
ESTONIAN CHAMBER OF
COMMERCE AND INDUSTRY

- Finantstoetused ettevõtjatele Peterburis ja Leningradi oblastis.
- Äritegevuse õiguslikud aspektid ning maksusüsteemi alused Vene Föderatsioonis praktiliste näidete põhjal.
- Eduka turul tegutsemise praktiline kogemus: millega tuli seista silmitsi ning kas seda võimalik vältida?

Seminaril astuvad ettekannetega üles Leningradi oblasti Majandusliku Arengu Agentuuri, Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni konsulaatide, AS KredEx Krediidikindlustus, TEAM Group Consulting, Leningradi oblasti Ettevõtluse Arendamise Keskuse ning erinevate ettevõtete esindajad.



united by borders



IDA-VIRUMAA
industrial areas

INFO JA REGISTREERIMINE:

Margus Ilmjärv
Jõhvi esinduse juhataja
Tel: 337 4950
E-post: margus@koda.ee

UUED LIIKMED

HARJUMAA JA TALLINN

DEFENDER TECHNOLOGY OÜ	www.defender-global.com	Elektronika- ja telekommunikatsiooniseadmete ning nende osade hulгимүүк.
EKSPERT KAPITAL OÜ		Ärinõustamine ja muu juhtimisalane nõustamine.
TERASTOORIK AS	www.terastoorik.ee	Mehaaniline metallitöötlus.
ADVOKAADIBÜROO A.VERESSOV OÜ	www.veressov.com	Advokaatide ja advokaadibüroode tegevus: nõustamine ja kohtus esindamine tsiviilasjus, kriminaalasjus ja töövaidlustes.
BALTNORDIC FOOD OÜ		Spetsialiseerimata hulgikaubandus.
LEVENTERA GRUPP OÜ	www.leventeragrupp.eu	Mineraal- ja kaaliumväetiste hulgi- ja jaemүүк.
ELLATONE OÜ		Muude pealiskõivaste tootmine, k.a rätsepatöö.
TALLINNA OPTIKA OÜ	www.opti.ee	Optikakaupade jae- ja hulгимүүк.
SUNDAY LOGISTIC OÜ	www.sundaylogistic.com	Logistika. Veoste ekspedeerimine.

LÄÄNE-VIRUMAA

ROSE MONS OÜ	www.rosemons.com	Muud mujal liigitamata äritegevust abistavad tegevused.
--------------	------------------	---

PÄRNUMAA

SCRINIUM SYSTEMS OÜ	www.scrinium.ee	Elektromehaanika toodete montaaž.
---------------------	-----------------	-----------------------------------

TARTUUMAA

PRIXAL OÜ	www.prixal.eu	Arvutialased konsultatsioonid.
ENTRONIK OÜ	www.entronik.ee	Madalpingelised elektripaigaldised. Nõrkvoolusüsteemid, ehitiste kontrollimis- ja juhtimissüsteemide automatiseerimine, elektroonilise side võrgud ja -rajatised, ehitamine ja projekteerimine.
TARTU PAK OÜ		Lainepapist pakendi tootmine ja müük.

JUUBILARID

Õnnitleme ettevõtte juubeli puhul!

100

**TALLINNA
FARMAATSIAHASE AS**
liige alates 1995

75

EESTI ENERGIA AS
liige alates 1989

20

A.P.E. ELEKTER AS
liige alates 2003

ANRO PT OÜ
liige alates 1999
DDP EST OÜ
liige alates 2000
**EPICOR SOFTWARE
ESTONIA AS**
liige alates 1997
KC GRUPP AS
liige alates 1996
M.V.WOOL AS
liige alates 1997
MSI GRUPP AS
liige alates 1995
SANWOOD AS
liige alates 1995

SEKTOPLAST OÜ
liige alates 2001
**SIEMENS OSAKEYHTIÖ
EESTI FILIAAL**
liige alates 1996
SPRAYTEC OÜ
liige alates 1997

15

A - MEEDIAGRUPP OÜ
liige alates 2006
BOSTIK AS
liige alates 1999
LÄÄTSA KALATÖÖSTUS AS

liige alates 2007
MARECROFT OÜ
liige alates 2010
SKS VÖRU OÜ
liige alates 2002

5

KRISTINA DESIGN OÜ
liige alates 2011
OPTIM TECHNOLOGY OÜ
liige alates 2011
**PIVOTS TRADE
SOLUTIONS OÜ**
liige alates 2011



I KAUBANDUSKOJA GOLFITURNIIR

Esimest korda toimub Suuresta Golfiväljakutel Kaubanduskoja Golfiturniir, kus saavad kaasa lüüa kõikide liikmesettevõtete võistkonnad.

Kus: Suuresta Golfiväljakul

Aeg: 12. juuni 2014

Kellele: Kaubanduskoja liikmesettevõtete võistkondadele (suurusega 3-5 inimest).

Reeglid lühidalt:

Võistkonnad koosnevad 3-5 liikmest, kellest vähemalt 1 omab green card'i ning vähemalt 2 mitte. Võistlejad, kellel ei ole green card'i läbivad enne mängu lühiõpetuse.

Võistkonna koosseisus võib olla vabalt valitud arv mehi ja naisi.

Täpsemad reeglid ning võistluste juhendi leiad Kaubanduskoja kodulehelt www.koda.ee/golf.

Tule naudi golfi, meeldivat seltskonda ja suhtle teiste ettevõtjatega!

Info, registreerimine ning koostöösoovid:

Priit Raamat

Tel: 604 0087

E-post: priit.raamat@koda.ee



Osalemistasu:
(võistkonna kohta, võistkonna suurus 3-5 liiget)
149 eurot
Hinnale lisandub käibemaks.
Registreerimise tähtaeg on **10.06.2014**





18. KAUBANDUSKOJA TENNISETURNIIR

31. mail 2014 algusega kell 10.00

Pärnus Kesklinna Tenniseväljakutel (Ringi 14a)

Kaubanduskoja Tenniseturniiri rändkarikas ootab uusi võitjaid!

Juba 18. korda toimub Pärnus Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Tenniseturniir, kus saavad kaasa lüüa tenniseharrastajad Kaubanduskoja liikmesettevõtetest.

Eelmise, 2013. aasta turniirivõitjad olid:
Sulev Alajõe (Estonian Medical Spa) ja
Veiko Mahlakas (Gvandron OÜ)

Turniiril osalemise eeldused:

- Varasem võistlus kogemus
- Esindatav ettevõtte on Kaubanduskoja liige

Ootame Kaubanduskoja liikmeid koos perekondade ja kolleegidega nautima meeldejäävat võistlust ja ettevõtlike inimeste seltskonda!

NB! Vihmase ilma korral toimub turniir Pärnu Tennisehallis.

Info ja registreerimine ning koostöösoovid:

Priit Raamat

Tel: 604 0087

E-post: priit.raamat@koda.ee



Osalemistasu:
42 eurot
Hinnale lisandub
käibemaks.
Registreerimise tähtaeg
on 28. mai.



dermoshop

